

### บทที่ 3

#### ระเบียบวิธีวิจัย

งานวิจัยเรื่อง การศึกษาเชิงวิเคราะห์เกี่ยวกับสัญลักษณ์ทางเพศเพื่อสะท้อน  
อคติทางเพศ : กรณีศึกษาภาพข่าวหน้าหนึ่งหนังสือพิมพ์ มีรายละเอียดที่สำคัญ ดังนี้

#### 3.1 ขอบเขตการศึกษา

##### 3.1.1 ขอบเขตเนื้อหา

เนื้อหาในการศึกษาครั้งนี้จะศึกษาผ่านภาพถ่ายหน้าหนังสือพิมพ์ เฉพาะหน้า  
หนึ่งใน หมวดข่าวการเมือง โดยจะศึกษาถึงองค์ประกอบของภาพถ่ายเพื่อนำมาใช้วิเคราะห์มายาคติ  
เรื่องเพศที่ถ่ายทอดลงในภาพข่าวหน้าหนังสือพิมพ์หน้าหนึ่ง ที่เกี่ยวเนื่องกับภาพตัวแทนทางสัญลักษณ์  
ทางเพศซึ่งจะมีประโยชน์ต่อการทำความเข้าใจเกี่ยวกับความรุนแรงเชิงสัญลักษณ์ทางเพศ ต่อการ  
มองในมิติทางสังคม วัฒนธรรม และบริบทแวดล้อมที่มีอิทธิพลต่อมุมมองเรื่องเพศของผู้มอง  
ภาพถ่ายหน้าหนังสือพิมพ์หน้าหนึ่ง

##### 3.1.2 ขอบเขตประชากร

ประชากรในการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วย

- ช่างภาพหนังสือพิมพ์ จำนวน 2 คน
- บรรณาธิการข่าว จำนวน 2 คน

#### 3.2 ข้อมูลและแหล่งข้อมูล

##### 3.2.1 ข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data)

##### 3.2.1.1 กลุ่มตัวอย่างหนังสือพิมพ์

ใช้วิธีเก็บรวบรวมข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ เดลินิวส์ ที่ตีพิมพ์  
และจำหน่ายในพื้นที่จังหวัดเชียงใหม่ ในช่วงระยะเวลา 6 เดือน ตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2553 จนถึง  
วันที่ 31 ธันวาคม 2553 เพราะเป็นช่วงเวลาที่สังคม และวัฒนธรรมมีความอ่อนไหวต่อการรับรู้ทาง  
ภาพถ่ายจากเรื่องการเมืองในประเทศ และมีความหลากหลายของภาพข่าว และสัมภาษณ์ผู้เกี่ยวข้อง  
กับการสร้างภาพถ่าย และคัดเลือกลงหน้าหนึ่งหนังสือพิมพ์ โดยกำหนดกลุ่มเนื้อหาของภาพถ่าย  
ดังนี้

- หนังสือพิมพ์ไทยรัฐ จำนวน 184 ฉบับ ข้อมูลข่าวในหน้าหนึ่งที่มีภาพ

เกี่ยวข้องกับสัญลักษณ์ทางเพศ จำนวน 192ภาพ

- หนังสือพิมพ์เดลินิวส์ จำนวน 184 ฉบับ ข้อมูลข่าวในหน้าหนึ่งที่มีภาพ

เกี่ยวข้องกับสัญลักษณ์ทางเพศ จำนวน 171ภาพ

### 3.2.1.2 สัมภาษณ์แบบเจาะลึก (In-depth Interview )

เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์จากช่างภาพ และบรรณาธิการภาพของหนังสือพิมพ์ จำนวน 4 คน จากหนังสือพิมพ์ จำนวน 2 สำนักพิมพ์ ดังนี้

- ช่างภาพหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ จำนวน 1 คน และบรรณาธิการภาพ จำนวน 1 คน ดังต่อไปนี้

1. กิตติ วงษ์ใบแก้ว บรรณาธิการภาพหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ
2. ประสิทธิ์ นิเวศน์ทอง ช่างภาพหนังสือพิมพ์ไทยรัฐ

- ช่างภาพหนังสือพิมพ์เดลินิวส์ จำนวน 1 คน และบรรณาธิการภาพ จำนวน 1 คน ดังต่อไปนี้

1. สุรเชษฐ์ วัชรวิศิษฐ์ บรรณาธิการภาพหนังสือพิมพ์เดลินิวส์
2. กมล มานะพรชัย ช่างภาพหนังสือพิมพ์เดลินิวส์

3.2.2 ข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) โดยการค้นคว้าข้อมูลจากหนังสือพิมพ์ และเว็บไซต์ที่เกี่ยวข้อง

### 3.3. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล

เครื่องมือที่ใช้ในงานวิจัย ได้แก่ แบบบันทึกข้อมูล และแบบสัมภาษณ์ ดังนี้

#### 3.3.1 แบบบันทึกข้อมูล

เพื่อใช้บันทึกข้อมูลภาพถ่ายที่ปรากฏในหน้าแรกหนังสือพิมพ์ ในหมวดข่าวการเมือง โดยคัดแยกภาพถ่ายของเพศชาย และเพศหญิง โดยจัดแบ่งเนื้อหา และรายละเอียดดังต่อไปนี้

1. ลักษณะทางเพศที่ปรากฏในภาพ
2. บรรยากาศของบริบทแวดล้อมในภาพ
3. คำบรรยายใต้ภาพ
4. สัญลักษณ์ทางเพศอื่นๆที่เกี่ยวข้องที่ปรากฏในภาพ

### 3.3.2 แบบสัมภาษณ์

กลุ่มตัวอย่างที่นำมาใช้ในกรณีศึกษานี้ ผู้วิจัยได้ใช้การสัมภาษณ์เชิงลึก ของผู้ที่เกี่ยวข้องกับภาพถ่ายในหน้าแรกของหนังสือพิมพ์นั้นๆ และเปิดโอกาสให้ผู้ให้สัมภาษณ์มีอิสระในการให้ข้อมูลต่างๆ เพิ่มเติมในประเด็นที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เกิดความชัดเจนยิ่งขึ้น โดยแบ่งเป็นสองกลุ่มได้แก่ ช่างภาพหนังสือพิมพ์ และบรรณาธิการภาพหนังสือพิมพ์ ดังนี้

1. สัมภาษณ์ช่างภาพหนังสือพิมพ์ เกี่ยวกับภาพถ่ายเพื่อสอบถามถึงภาพถ่ายที่เป็นภาพตัวแทนสัญลักษณ์ทางเพศ ความสัมพันธ์ทางอำนาจในการมองต่อพื้นที่ และบริบทต่างๆต่อการถ่ายภาพ มายาคติของการสร้างภาพถ่าย รวมไปถึงภาพถ่ายที่สะท้อนความรุนแรงเชิงสัญลักษณ์ และอคติทางเพศในสังคม และการเมือง
2. สัมภาษณ์บรรณาธิการภาพหนังสือพิมพ์ ที่เป็นคนคัดเลือกภาพถ่าย ลงในหน้าหนึ่งหนังสือพิมพ์ เพื่อสอบถามถึง องค์ประกอบในการคัดเลือกภาพถ่ายที่เป็นภาพตัวแทนในมิติต่างๆ อำนาจในการเลือกภาพถ่าย ทศนคติต่อภาพถ่าย รวมไปถึงมายาคติที่เข้ามามีส่วนในการตัดสินใจเลือกภาพ

**การสัมภาษณ์เชิงลึก (In depth Interview)** ผู้วิจัยได้กำหนดประเด็นคำถาม เพื่อใช้ในการสัมภาษณ์เชิงลึกต่อผู้เกี่ยวข้องที่จะทำการศึกษา แยกเป็น 2 กลุ่มดังนี้

#### 1. ช่างภาพหนังสือพิมพ์ สัมภาษณ์ในประเด็นหลักดังนี้

- แนวคิดเกี่ยวกับการถ่ายภาพ
- กระบวนการถ่ายภาพ และองค์ประกอบภาพถ่าย
- แนวคิดเกี่ยวกับภาพถ่ายที่มีนัยยะในเรื่องทางเพศ
- แนวคิดเกี่ยวกับสัญลักษณ์ของภาพถ่าย
- ความคาดหวังต่อผู้ดูภาพถ่าย
- ทศนคติทางเพศ
- ความรุนแรงเชิงสัญลักษณ์

#### 2. บรรณาธิการภาพหนังสือพิมพ์ สัมภาษณ์ในประเด็นหลักดังนี้

- แนวคิดเกี่ยวกับภาพถ่าย
- การบวนการเลือกภาพถ่าย และการเลือกข่าว
- แนวคิดเกี่ยวกับภาพถ่ายที่มีนัยยะในเรื่องทางเพศ

- แนวคิดเกี่ยวกับสัญลักษณ์ของภาพถ่าย
- ความรุนแรงทางสัญลักษณ์
- การตีความหมายของภาพ ในเรื่องการเมือง และวัฒนธรรม
- การคัดเลือกความหมายของภาพข่าว
- ความเชื่อมั่นของคนดูต่อความจริงที่อยู่ในภาพถ่าย
- มายาคติที่อยู่เบื้องหลังภาพถ่าย
- ผลกระทบที่เกิดจากภาพเชิงสัญลักษณ์ และ ความรุนแรงเชิงสัญลักษณ์ในภาพถ่าย
- ความคิดเห็นต่อภาพตัวแทนทางสัญลักษณ์ทางเพศ

### 3.4 การวิเคราะห์ และนำเสนอข้อมูล

นำข้อมูลทั้งสองส่วนมาทำการวิเคราะห์ ถึงจุดเชื่อมโยง และความขัดแย้งของมายาคติ และอคติทางเพศ ในเรื่องของความรุนแรงเชิงสัญลักษณ์ทางเพศในบริบทแวดล้อมของภาพถ่ายที่อยู่ในหน้าหนึ่งหนังสือพิมพ์ ว่าวิธีการมอง และสร้างสรรค์ภาพถ่าย มีทัศนคติในเรื่องเพศต่อภาพถ่ายอย่างไร เพื่อให้เห็นถึงกระบวนการทัศน์ มายาคติ ต่อภาพถ่ายในความรุนแรงเชิงสัญลักษณ์ทางเพศ

การนำเสนอข้อมูลในลักษณะของการพรรณนาที่ได้มาจากการวิเคราะห์เพื่อสรุปผลการศึกษา และตอบปัญหาวิจัย นำเสนอข้อมูลในลักษณะการจัดนิทรรศการทางศิลปะ